

Metsanduslikke mõisteid

Juurepess – levinuim kuusemädanik, mis saab alguse juurtest ja areneb alt ülespoole. Enamasti ei ulatu mädanik kõrgemale kui 5–6 meetrit. Iseloomulikuks tunnuseks on kuuse ebaloomulik, pudelikujuline laienemine puu juurekaela osas.

Erilist tähelepanu tuleb pöörata haigete puude langetamisele. Juurepess on haigus, mis levib mullas. Haige metsa maharaiumisel on soovitatav metsastamisel eelistada lehtpuuid.

Säilikpuu – palju vaidlusi tekitanud mõiste. Metsa majandamise eeskirja järgi jäetakse lageraiel säilikpuudeks eriti

jämedate puidusortimentide saamiseks sirgeid ja hästi laasunud tüvega, hea tervisliku seisundiga ning elujõulisi män-

de, arukaski või kõvu lehtpuuid. Teisalt on säilikpuude jätmises nähtud toetust liigilisele mitmekesisusele.

Toorest koorimata okaspuidust metsamaterjal tuleb juhul, kui seda on enam kui kümme tihumeetrit ühe hektari kohta, metsast välja vedada:

- 1. septembrist kuni 30. aprillini raiutud puit 1. juuniks;
- 1. maist kuni 31. augustini raiutud puit ühe kuu jooksul raie tegemisest arvates.

Allikas: metsa majandamise eeskiri

Säilikpuuid tuleks rohkem jätta

Tänavu jaanuaris kaitses maaülikooli metsandus- ja maaehitusinstituudi doktorant Raul Rosenvald filosoofiadoktori väitekirja teemal “Säilikpuude elustiku ja säiluvuse seosed raiesmiku ja puu omadustega”.

Töö lühikokkuvõttest selgub, et see on täitnud muu hulgas seniseid teadmistelünki. Lühikokkuvõtte jätkab:

Kokkuvõttes Euroopa ja Põhja-Ameerika 214 uurimusest säilikpuude mõju kohta elustikule leiti, et enamasti uuritakse vaid säilikpuude lühiajalist mõju.

Analüüsis, kus võrreldi lageraie ja säilikpuudega raie mõju elustikule, ei leitud ühegi liigirühma arvukuse ega liigirikkuuse vähenemist säilikpuude jätmise tõttu, kõige rohkem kasu puude jätmisest said linnud ja ektomükoriisid.

Säilikpuude jätmise vähendas kokkuvõttes käsitletud uurimustest 72% juhtudel raie vahetatud kahjuliku mõju elustikule. Säilikpuud suurendasid raiejärgset ellujäämist ektomükoriisidel seen-

tel, epifüütsetel samblikel ja väikestel maapinnaloomadel, kõige vähem parandasid nad eluspüsivust sammaldel ja soontaimedel.

Peaaegu alati parandas säilikpuude jätmise häiringutega kohastunud putukate ja lindude elutingimusi raiesmikel ning uuenenud küpses metsas vanale metsale iseloomulikel liikidel. Elustiku säilitamise edukus sõltub olemasolevate uurimuste järgi alati säilikpuu liigist.

Looduslikke häiringuid jäljendades peaks säilikpuude mõju elustikule sõltuma metsatüübist, mida peetaksegi tähtsaks, kuid on vähe uuritud. Seda käesolev töö ei kinnitanud.

Puude elumust mõjutasid eelkõige puu liik, diameeter, asend raiesmikul, puude tihedus ja avatus. Paremini säilisid kõvalehtpuud, puud endiste ja praeguste metsaservade servas, suurema raiejärgse tihedusega raiesmikel ja vähem avatud maastikul.

Pehmelehtpuudel ja haabadel säilivad paremini suurema diameetriga, kaske-

del väiksema diameetriga puud. Kuue raiejärgse aasta vältel hukkus raiesmikel kokku 35% puudest, kuid aja jooksul suremus vähenes. Prognoosi kohaselt oleks parima stsenaariumi järgi 100 aasta pärast alles 29% säilikpuudest, halvima järgi 9%.

Antud töö põhjal soovitati edaspidi säilikpuudega seotud uuringuid jätkata.

Neid oleks vaja teha maastiku maastabis ja pikaajalisemana (sealhulgas uude metsapõlve jõudnud säilikpuude kohta) ning võrrelda tuleks looduslikke häiringuid ja puude säilitamist.

Praktikas tuleks säilikpuudeks valida kõige tuulekindlamad, arvestades puu liiki ja asendit raiesmikul ning maastikul, samuti kõige jämedamad, et suured nende väärtust elustikule.

Säilikpuude hulka hektarile tuleks Eestis suurendada, et tagada piisav hulk puud elustiku jaoks nii praegu kui tulevikus.

Allikas: www.emu.ee